

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/45/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2512208296
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2512208296.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členov senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Martina Holiča v právnej veci žalobkyne: EDYPLUS, s. r. o., Piešťany, Žilinská cesta 130, IČO: 36 258 881, proti žalovaným: 1. P. O., nar. XX. G. XXXX, bytom K. č. XXX, 2. P. B., nar. XX. B. XXXX, bytom C., J. I. XXX/XX, o 1.154,55 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Piešťany z 23. novembra 2017 č.k. 4C/28/2013-305 takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej (III.), v časti o určenie neplatnosti zmluvného dojednania v článku I (IV.), v časti o určenie neplatnosti zmluvného dojednania v článku III bod 7 (V.), v časti lehoty plnenia uloženej povinnosti (II.) a v časti náhrady trov konania p o t v r d z u j e .

II. Žalovanému 1. nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

III. Žalovaný 2. má voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd čiastočne zastavil konanie o úrok vo výške 9,8% ročne zo sumy 901,25 eur od 1. júna 2012 do zaplatenia, žalovaným 1., 2. uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 479,65 eur s úrokom z omeškania vo výške 8% ročne zo sumy 480,55 eur od 1.6.2012 do zaplatenia, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného, a to formou mesačných splátok vo výške 25,- eur, vždy k poslednému dňu v mesiaci, s tým, že omeškaním jednej splátky nastáva zročnosť celého plnenia, s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku. V zostávajúcej časti žalobu zamietol. Súčasne určil, že zmluvné dojednanie zmluvy o splátkovom úvere uzavretej 14. marca 2003 č. 0283024597 medzi žalovaným 1. a právnu predchodkyňou žalobkyne v článku I v znení „Základné podmienky: poplatok za poskytnutie úveru: 2% z výšky úveru splatný pri podpise zmluvy, poplatok za správu úveru: 100,- Sk/štvrtročne“ je ako neprijateľná podmienka, neplatné. Rovnako tak určil, že zmluvné dojednanie zmluvy o splátkovom úvere uzavreté dňa 14. marca 2003 č. 0283024597 medzi žalovaným 1. a žalobkyňou v článku III bod 7 veta druhá v znení „dlžník súhlasí, že z došlých súm veriteľ najskôr uhradí splatné poplatky a náklady súvisiace s úverom, úroky z omeškania, úroky a istinu“ je ako neprijateľná podmienka, neplatné. Žalovaným 1., 2. priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 17%. O výške náhrady trov konania mal rozhodnúť súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 145 ods. 1, 2, § 232 ods. 3, 4, § 298 ods. 1, 2 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z.z. v znení neskoršieho právneho predpisu), § 497, § 502 ods. 1 Ob.z. (Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších právnych predpisov), § 3 ods. 1, § 39, § 53 ods. 1, 4, § 517 ods. 2, § 546, § 547, § 548 ods. 1, 2, 3, § 879f ods. 3 O.z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších právnych predpisov), § 2 ods. 1, § 23a ods. 1, 2 ZoOS (zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa

v znení účinnom ku dňu uzavretia predmetnej zmluvy), § 2 písm. a/ ZoSÚ (zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona SNR č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov ku dňu uzavretia predmetnej zmluvy), § 5b ZoS (zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov). Vecne zdôvodnil uzavretou zmluvou o splátkovom úvere dňa 14.3.2003 medzi právnu predchodkyňou žalobkyne (Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava, Tomášikova 48) a žalovaným 1., na základe ktorej poskytla žalovanému 1. úver vo výške 60.000,- Sk, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať mesačnými splátkami vo výške 960,- Sk od 20. apríla 2003 do 20. februára 2011 (celkovú sumu 91.200,- Sk, t.j. 3.027,- eur). Žalovaný 2. prevzal na seba ručiteľský záväzok. Z dôvodu, že predmetný úver bol poskytnutý na údržbu nehnuteľnosti, v zmysle § 2 písm. a/ ZoSÚ bola vylúčená aplikácia tohto zákona, pričom súd prvej inštancie mal preukázať, že úver bol aj použitý na dohodnutý účel. Výšku dohodnutej úrokovej sadzby 9,8% kvalifikoval súd prvej inštancie ako primeranú, s poukazom na priemernú úrokovú mieru úverových obchodných bánk. S prihliadnutím na výšku plnenia zo strany žalovaného 1. na predmetný úver 2.207,98 eur (do 6.8.2011) a 339,37 eur, spolu 2.547,35 eur, dlh žalovaných predstavoval zostatok 479,65 eur, vrátane riadneho úroku bez akýchkoľvek poplatkov. V prevyšujúcej časti bola žaloba zamietnutá. S poukazom na ustanovenie § 879f ods. 3 a § 52 a nasl. O.z. súd prvej inštancie skúmal neprijateľné podmienky v zmluve. Článok III bod 7 zmluvy umožňoval žalobkyni použiť splátku aj na iný účel ako na splatenie istiny, a to bez ohľadu na vôľu druhej zmluvnej strany, ktorá nemala možnosť uvedenú zmluvnú podmienku ovplyvniť. Takéto ustanovenie má za následok založenie nevyváženého vzťahu veriteľa a dlžníka. Vzťah sa v otázke plnenia stáva pre spotrebiteľa netransparentným a konanie dodávateľa nepredvídateľným. Spotrebiteľ má pritom oprávnený záujem na prednostnom plnení istiny. Takáto zmluvná podmienka vo svojej podstate je na škodu spotrebiteľa, keďže umožňuje dodávateľovi bezvýhradne presadiť jeho ekonomické záujmy v zmluvnom vzťahu, čím zakladá hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa v dôsledku čoho je neplatná. Obdobne poplatky za spracovanie úveru tzv. spracovateľský poplatok vo výške 1.200,- Sk, t.j. 39,83 eur a poplatok za správu úveru 3.540,- Sk, t.j. 109,54 eur, nie sú v záujme spotrebiteľa. Poplatky nemajú rozumný ekonomický základ, ktorý by opodstatňoval jeho znášanie spotrebiteľom. Každý poplatok by mal korešpondovať určitému predmetu plnenia a je nevyhnutné, aby sa s týmto poplatkom uhrádzalo skutočné plnenie poskytovanej spotrebiteľovi v jeho záujme. Súd preto považoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorej zodpovedajú poplatky za spracovanie úveru a správu úveru, ako vedľajšie plnenie, ktoré slúži výlučne v prospech dodávateľa (porov. rozhodnutie Vrchného krajského súdu v Brandenburgsp.zn. 7U 17/06). Na podporu svojej argumentácie súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn. 10Co 27/2013, 10Co 325/2014, v zmysle ktorého pri podriaďovaní zmluvných podmienok pod režim § 53 ods. 1 O.z. a posudzovania, či sa týkajú hlavného predmetu plnenia, je na mieste skôr reštriktívnejší výklad, keďže sa zamedzí tomu, aby sa spod režimu zvýšenej ochrany normami spotrebiteľského práva vymaňovali aj podmienky, ktorých súvis s hlavným predmetom plnenia možno vybadať len vo všeobecnej rovine a často slúžia k organizačnému zabezpečeniu podnikateľskej činnosti (pri posudzovaní prijateľnosti zmluvnej podmienky je rozhodujúce, či konkrétne dojednanie predstavuje prínos pre obe strany spotrebiteľského vzťahu). V posudzovanej veci sa poplatky hlavného predmetu plnenia priamo netýkajú (hlavným predmetom je poskytnutie úveru a jeho splácanie), pričom vedenie evidencie o priebehu čerpania a splácania úveru je logickou súčasťou podnikateľskej činnosti v oblasti bankovníctva. Požadovanie úhrady administratívneho poplatku je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, keďže dodávateľ vyžaduje od spotrebiteľa splnenie finančného záväzku za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané. Pri poplatkoch zo spotrebiteľského úveru je nevyhnutné, aby sa nimi platilo skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme (rozhodnutie Vrchného krajského súdu v Karlsruhe sp.zn. AZ 17 U 192/2010). Ak banka od spotrebiteľa požaduje poplatok za spracovanie (poskytnutie) spotrebiteľského úveru, poškodzuje tým spotrebiteľov a vystavuje ich neprijateľnému vedľajšiemu dojednaniu o cene. Spotrebiteľ dôvodne a v dobrej viere očakáva, že banka mu poradenstvo, informácie o poskytnutí úveru poskytne bezplatne. Spotrebiteľovi je účtovaný poplatok bez toho, aby banka poskytla skutočné protiplnenie. Uvedené podmienky slúžia výlučne záujmu zmluvného partnera spotrebiteľa, na maximalizáciu zisku spojeného s existenciou zmluvného vzťahu. Súdom prvej inštancie boli označené poplatky (za spracovanie a správu úveru) kvalifikované ako neprijateľné podmienky, ktoré sú neplatné. Žalobkyni preto priznané neboli. Poplatky za upomienky v celkovej výške 5.900,- Sk, t.j. 195,84 eur súd prvej inštancie nepriznal s odôvodnením, že zákon za príslušenstvo pohľadávky považuje skutočné náklady na jej uplatnenie, teda presné výdavky, ktoré boli vynaložené napr. za zaslanie upomienky. Nemôže to byť však paušálna suma poplatku, pretože takto stanovený poplatok umožňuje získať na úkor spotrebiteľa majetkový prospech, ktorý prevyšuje skutočné výdavky. Paušálna výška poplatku bez transparentného výpočtu skutočných nákladov predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v rozpore s ratio legis zákona z

dôvodu neurčitosti a nedostatočnej transparentnosti. Navyiac nešlo o individuálne dojednanie medzi zmluvnými stranami. Takéto poplatky boli účtované neoprávnene. Žaloba bola súdom prvej inštancie považovaná za dôvodnú v časti istiny a dohodnutého úroku z úveru spolu vo výške 479,65 eur, pričom žalobkyni bol priznaný úrok z omeškania od 1. júna 2012 do zaplatenia. V zostávajúcej časti bola žaloba zamietnutá ako nedôvodná. Žalovaným 1., 2. boli povolené na zaplatenie dlhu mesačné splátky, vzhľadom na ich finančnú a rodinnú situáciu. Žalovaný 1. má nepravidelný príjem (500,- až 600,- eur), vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu, platí hypotéku. Žalovaný 2. dlhodobo žije len z dávok v hmotnej núdzi. Splátky boli povolené vo výške 25,- eur mesačne s tým, že omeškaním jednej splátky nastáva zročnosť celého plnenia, s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 255 ods. 2 CSP v spojení s § 256 ods. 1 CSP. Žalovaným 1., 2. vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalobkyni z dôvodu čiastočného úspechu v spore v časti, v ktorej bolo konanie zastavené, pretože žalobkyňa z procesného hľadiska zaviničila zastavenie konania. Vychádzajúc zo žalovanej istiny 1.154,55 eur možno konštatovať, že úspech žalobkyne predstavoval 41,50% a úspech žalovaných 58,50%. Preto bol priznaný nárok na náhradu trov konania žalovaným 1., 2. voči žalobkyni v rozsahu 17%. O výške náhrady trov konania mal rozhodnúť súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia podľa § 262 ods. 2 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku proti výrokom II. až VIII. podala včas odvolanie žalobkyňa, navrhujúc jeho zrušenie a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci, ako i tým, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, resp. zásady rovnosti účastníkov konania, a konanie má inú vadu, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Predmetná zmluva o splátkovom úvere nie je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 O.z., pretože predmetné ustanovenie bolo do O.z. zavedené až zákonom č. 568/2007 Z.z.. Definíciu spotrebiteľskej zmluvy obsahovalo pred uvedeným obdobím ustanovenie § 52 O.z. v znení platnom od 1. apríla 2004 do 1. januára 2008 (z ktorého vyplývalo, že spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplátne zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy). Z uvedeného teda vyplýva, že predmetná zmluva o splátkovom úvere nie je spotrebiteľskou zmluvou ani v znení ustanovenia § 52 O.z. od 1. apríla 2004 a preto žalobkyňa nebola povinná dať predmetnú zmluvu do súladu s ustanoveniami § 53 a § 54 O.z. v zmysle § 879f ods. 3 O.z.. ZoOS účinný k 14. marcu 2003 neupravoval ustanovenie § 23a, ktoré ustanovenie bolo prijaté až s účinnosťou od 25. novembra 2004. Predmetná zmluva o úvere nie je preto spotrebiteľskou zmluvou ako ani zmluvou o spotrebiteľskom úvere, keďže účelom úveru bola údržba nehnuteľnosti a ZoSÚ sa nevzťahoval na zmluvy o poskytnutí úveru na údržbu nehnuteľnosti. Žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ÚS SR) sp.zn. II ÚS 329/2013, v zmysle ktorého vo výpočte spotrebiteľských zmlúv nebolo možné nájsť úverovú zmluvu. Predmetná zmluva o splátkovom úvere je preto absolútnym obchodom v zmysle § 497 a nasl. Ob.z.. K rovnakému právnemu záveru dospel i Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len NS SR) sp.zn. 5Obo 56/2007, ktorý konštatoval, že v prípade zmluvy o úvere ide o absolútny obchod, preto nie je relevantné, že žalovaná strana nie je podnikateľom. Obdobne v rozhodnutí NS SR sp.zn. 5Obo 12/2010 zmluva o úvere je absolútnym obchodom, strany sa preto spravujú Ob.z., vrátane zabezpečovacieho záväzku dlžníka. Podľa rozhodnutia NS SR sp.zn. 6M Cdo 4/2012 posúdenie neprijateľných zmluvných podmienok v predmetnej zmluve sa na zmluvu ako na absolútny obchod neaplikujú (§ 53 ods. 1, 4 O.z.). Keďže žalovaní 1., 2. nie sú spotrebiteľmi v danom spore, nebol daný dôvod na posudzovanie neprijateľnosti zmluvných podmienok. V posudzovanom spore bol vydaný platobný rozkaz, voči ktorému podal žalovaný 2. odpor, v ktorom však nenamietal existenciu pohľadávky čo do právneho dôvodu a výšky. Odpor proti platobnému rozkazu preto nespĺňal náležitosti odporu v zmysle § 174 O.s.p. (Občiansky súdny poriadok č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, účinný do 30. júna 2016). Podľa uznesenia NS SR sp.zn. 3Obo 403/98 ak žalovaný na odôvodnenie odporu proti platobnému rozkazu uvedie len dôvod nesplnenia dlhu, nebola tým splnená zákonná podmienka odôvodnenia odporu. Obdobne postupoval aj Krajský súd v Trnave v rozhodnutí sp.zn. 21Cob 30/2017 ak v odpore nie je popieraný žalobcom uplatnený a platobným rozkazom priznaný nárok, nerozporuje sa ani dôvodnosť tohto nároku čo do právneho základu. Uvedený právny názor bol vyslovený aj v rozhodnutí NS SR sp.zn. 3Obo 403/98. Odpor sa týkal iba výroku o splatnosti uloženej povinnosti, ktoré účinky v podobe zrušenia platobného rozkazu nespôsobuje. Obdobný záver vyplýval i z rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp.zn. 31Cob 80/2016., ako i rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 13Co 273/2015. Povinnosťou súdu

prvej inštancie bolo predovšetkým aplikovať správne ustanovenie § 52 O.z. v rozhodnom znení, čím by dospel k záveru, že predmetná zmluva nie je spotrebiteľskou zmluvou, ale absolútnym obchodom a následne bolo dôvodné odmietnuť odpor žalovaného 2. ako zjavne neodôvodnený v zmysle § 174 ods. 3 písm. b/ O.s.p.. Uvedeným postupom súd prvej inštancie znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, resp. zásady rovnosti účastníkov konania (porov. rozhodnutie NS SR sp.zn. 6Cdo 251/2010). V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednávania veci pred súdom i zásada rovnosti zbraní. Rovnosť zbraní, ktorá spočíva v rovnakom postavení účastníkov súdneho konania, sa prejavuje v procesnoprávnom postavení účastníkov, spôsobe a rozsahu dokazovania a v iných oblastiach spojených so súdnym uplatňovaním práva. Žalobkyňa namietala tiež povolenie mesačných splátok žalovaným 1., 2. na zaplatenie jej priznaného peňažného plnenia. Tvrdenia žalovaných o nepriaznivej finančnej situácii a sociálnych pomeroch boli nimi opísané len na ústnom pojednávaní, pričom o ich pomeroch sa nepredložili žiadne listinné dôkazy. Vychádzajúc z článku 8 CSP, v zmysle ktorého platí, že strany sporu sú povinné podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu, povinnosťou súdu prvej inštancie bolo na uvedené tvrdenia neprihliadať, alternatívne ich zaviazat', aby preukázali svoje majetkové pomery spôsobom umožňujúcim objektívne overenie ich tvrdení. Súd prvej inštancie preto svojím postupom porušil právo žalobkyne na spravodlivý proces, resp. zásadu rovnosti účastníkov konania.

3. Žalovaný 2. v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne potvrdil podpísanie dohody o ručení, ktorú aj plnil, pretože niektoré splátky úveru boli poukázané z jeho účtu. Od februára 2009 bol nezamestnaný a poberateľom sociálnej dávky. Jeho pomery sú odlišné než pri podpise zmluvy. Žalovaní nie sú zodpovední za neodhadnutie budúceho vývoja ekonomiky a následnej globálnej krízy, spôsobenej bankovým sektorom. Žalobkyňa nemieni niesť žiadne riziko za zmenu situácie, ktorá nastala po podpise úverovej zmluvy a domáha sa iba svojho väčšieho zisku. Vzhľadom k tomu, že riziko z podpisu zmluvy nesie len jedna zmluvná strana, zmluva je neplatná. Postúpenie pohľadávky označil žalovaný 2. za zaťažovanie súdneho systému.

4. Odvolací súd podľa § 34 CSP po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

5. Súd prvej inštancie správne kvalifikoval právny vzťah založený zmluvou medzi právnou predchodkyňou žalobkyne (Slovenská sporiteľňa, a.s.) a žalovaným ako spotrebiteľskou zmluvou, keďže táto spĺňala definičné znaky takejto zmluvy, ako aj definičné znaky subjektov spotrebiteľskej zmluvy. Úprava spotrebiteľskej zmluvy tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromnoprávných vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva.

6. Argumentácia žalobkyne v odvolaní týkajúca sa charakteru zmluvy uzatvorenej medzi právnou predchodkyňou žalobkyne (Slovenská sporiteľňa, a.s.) a žalovaným 1., ktorá podľa jej názoru nemá charakter spotrebiteľskej zmluvy, ale je tzv. absolútnym obchodom, v dôsledku čoho sa posudzovanie neprijateľných zmluvných podmienok na predmetnú zmluvu nevzťahuje, nebola správna. Z ustanovenia § 23a ZoOS účinného v čase uzavretia predmetnej zmluvy vyplýva, že typovou zmluvou je zmluva, ktorá sa má uzavrieť vo viacerých prípadoch, ak je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Z ods. 2 uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že typová zmluva nesmie obsahovať špecifikované neprimerané podmienky, ako aj podmienky, ktoré sú v rozpore s dobrými mravmi. S poukazom na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) R 36/2013 aj zmluva uzatvorená pred 1. aprílom 2004, spĺňajúca znaky typovej zmluvy podľa ZoOS v znení v čase uzavretia predmetnej zmluvy, predstavuje spotrebiteľskú zmluvu, ktorá nesmie obsahovať neprimerané zmluvné podmienky, spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Z novely O.z. (zákonom č. 150/2004 Z.z.) účinné od 1. apríla 2004 vyplýva, že ak účastníci spotrebiteľských zmlúv nedali spotrebiteľské zmluvy do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona do súladu so zákonom, považujú sa za absolútne neplatné (§ 879e ods. 3, 4 O.z.). Právna predchodkyňa žalobkyne bola preto povinná uzavretú spotrebiteľskú zmluvu v určenej lehote zosúladiť so zákonom tak, aby neobsahovala neprijateľné zmluvné podmienky.

7. V prejednávanej veci zmluva o splátkovom úvere uzavretá dňa 14. marca 2003 spĺňala definičné znaky typovej zmluvy (zmluva, ktorá sa má uzavrieť vo viacerých prípadoch, ak je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje), podľa § 23a ZoOS v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy a preto sa aj na túto zmluvu vzťahoval zákaz neprímeraných zmluvných podmienok, za ktoré sa považujú zmluvné ustanovenia spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Bol preto daný dôvod na skúmanie neprijateľných podmienok v predmetnej zmluve. Súd prvej inštancie pritom správne konštatoval, že predmetná zmluva nebola však zmluvou o spotrebiteľskom úvere, vzhľadom na jej účelové určenie (poskytnutie úveru na údržbu nehnuteľnosti).

8. Na ochranu spotrebiteľa boli prijaté viaceré osobitné právne normy a za týmto účelom sa viackrát novelizoval O.z. (ktorým bola dopĺňaná definícia spotrebiteľskej zmluvy), ako aj ZoOS. Na úrovni komunitárneho práva bolo prijatých pomerne veľa smerníc a nariadení, ktoré sa týkajú problematiky ochrany spotrebiteľa. Ak by sa úprava obsiahnutá v smerniciach prevzala do vnútroštátneho právneho poriadku nesprávne, napr. zúžene, mohol by sa dotknutý subjekt (spotrebiteľ) domáhať ochrany svojich práv na Súdnom dvore Európskej únie a žiadať o posúdenie nesúladu národnej úpravy s príslušnou smernicou. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (napr. v rozhodnutí C-106/89, *Marleasing SA v. La Commercial International d Alimentation SA.*, C-334/92, *Theodor Wagner Mired v. Fondo de Garantia Salarial* alebo C-91/92, *Paola Faccini Dori a Recrep SRL*) dovodila povinnosť vykladať vo svetle komunitárnych noriem nielen ustanovenia národného práva implementujúceho komunitárny predpis (smernicu), ale tiež národné právo ako celok, pričom vnútroštátny súd je povolaný k výkladu národného práva v čo najväčšom možnom rozsahu vo svetle textu a účelu smerníc (tzv. nepriamy účinok smerníc). Vzhľadom na nadradenosť komunitárneho práva ako rozhodujúceho faktora pri naplnení cieľa smerníc (predovšetkým čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, chrániaci situáciu znevýhodneného postavenia spotrebiteľa a smerujúci k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou), bolo potrebné vychádzať z rozšíreného výkladu definície spotrebiteľskej zmluvy, ktorej charakteristickým znakom je, že sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje, t.j. kvalifikovať ako spotrebiteľskú zmluvu každú zmluvu, bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Bolo preto povinnosťou súdu prvej inštancie reflektovať obsah a účel európskej ochrany spotrebiteľa, obsiahnutý v príslušných smerniciach, aj definičné znaky spotrebiteľskej zmluvy, keďže žalobkyňa sa domáhala svojho nároku voči žalovanému, ktorý bol spotrebiteľom.

9. Z uvedeného potom možno vyvodiť záver, že nedôslednosť pôvodnej právnej úpravy nemôže mať za následok nemožnosť spotrebiteľa (definovaného v § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov do 31. augusta 2004, ako fyzickej osoby, ktorá nakupuje výrobky alebo používa služby pre priamu osobnú spotrebu fyzických osôb, najmä pre seba a pre príslušníkov svojej domácnosti) reálne sa domôcť práv priznaných normami na ochranu spotrebiteľa podľa O.z.. Až definitívne novelizované ustanovenie § 52 ods. 1 O.z. predstavuje transponovanú definíciu spotrebiteľskej zmluvy, ktorou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnený nárok bol plnením zo spotrebiteľskej zmluvy, bolo potrebné na daný prípad aplikovať ustanovenia O.z., ktoré sú pre žalovaných ako spotrebiteľov priaznivejšie. Nič na tom nemení skutočnosť, že samotný zmluvný vzťah založený medzi pôvodným veriteľom a žalovanými je tzv. absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom, ktorý sa riadi režimom Ob.z. bez ohľadu na povahu zmluvných strán. Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným zmluvným typom, ale ide o osobitný druh zmluvy, ktorý môže byť prítomný tak v občianskoprávných ako aj obchodnoprávných vzťahoch. Nemožno opomenúť ani ustanovenie § 54 ods. 1 O.z. podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ si nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, a preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy (porov. rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co/716/2014-63 zo 16. decembra 2014). Pravidlo prednostnej aplikácie ustanovení O.z., ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie, bolo odobrené aj Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktorý v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 402/2013 z 19. júna 2013 konštatoval, že prednostným uplatnením O.z. na prospech spotrebiteľa, na úver ako absolútny obchod upravený v Ob.z., nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

10. Ustanovenie § 52 ods. 2 veta tretia O. z. už normatívne vyriešilo prednostnú aplikáciu O. z. pred ustanoveniami Ob.Z (na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ). Podľa záverov rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3MCdo 12/2014 z 21. apríla 2015, novelizované znenie ustanovenia § 52 ods. 2 veta tretia O. z. (účinné od 1. mája 2014) sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom (sp. zn. 3MCdo 14/2014). Je potrebné zdôrazniť, že súdna prax vyšších súdov, zohľadňujúca nadradenosť komunitárneho práva, ako rozhodujúceho súboru právnych noriem pri výklade národného práva, v súvislosti s konaním, v ktorom sa uplatňuje právo proti spotrebiteľovi, ustálila aj do uvedenej doby prednostnú aplikáciu ustanovení O. z. (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/218/2012, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/126/2012, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/716/2014). Námiетка žalobkyne o nutnosti favorizovať Obchodný zákonník neobstojí, pretože všetky režimy a opatrenia určené na ochranu spotrebiteľa platia bez ohľadu na typ štandardnej formulárovej zmluvy, a teda platili a platia aj vo vzťahu k úverom ako tzv. obchodnoprávnym vzťahom (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/95/2010 z 27. januára 2011). Žalobkyňa tak nedôvodne namietala nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie.

11. Odvolacia námiетка žalobkyne o porušení práva na spravodlivý proces, ako i zásady rovnosti strán konania, nebola dôvodná. Z obsahu odporu podaného žalovaným 2. vyplýva, že okrem spôsobu a lehoty plnenia (jednorazovo) namietal i vecnú správnosť rozhodnutia, a to spochybňovaním výšky dlhu. Žalovaný 2. poukázal na čiastočné splnenie dlhu na predmetný úver (istina a úrok), ktoré žiadal zohľadniť pri stanovení celkovej výšky dlhu. Z uvedeného je zrejmé, že žalobkyňou uplatnenú a platobným rozkazom priznanú výšku peňažného plnenia žalovaný 2. v podanom odpore rozporoval a namietal. Takéto tvrdenie je dôvodné považovať za odôvodnenie odporu vo veci samej. Nemožnosť zaplatiť dlh pre svoje nepriaznivé sociálne pomery, predstavuje tiež námietku a nesúhlas so spôsobom a lehotou na plnenie stanovenými platobným rozkazom. Ak žalovanej strane okrem odporu neprislúchal iný opravný prostriedok, umožňujúci brániť sa voči jednorazovému plneniu, v zmysle platobného rozkazu (ktorým bola uložená povinnosť žalovaným 1., 2. zaplatiť dlžnú sumu jednorazovo), nepriznaním oprávnenia žalovanému, namietat' aj lehotu na plnenie ako i spôsob plnenia (jednorazovo), prostredníctvom odporu proti platobnému rozkazu, došlo by k odopretiu poskytnutia spravodlivosti, a tým aj k porušeniu práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivý proces.

12. S poukazom na vyššie uvedené argumenty žalobkyne v odvolaní o nespĺnení zákonnej podmienky odôvodnenia odporu vo veci samej, nebol opodstatnený.

13. Odvolacia argumentácia žalobkyne namietajúca existenciu vady, majúcej za následok nesprávne rozhodnutie v časti o povolení mesačných splátok žalovaným 1., 2. na zaplatenie priznaného peňažného plnenia, nebola taktiež dôvodná. Z obsahu spisu je zrejmé, že tvrdenia žalovaných 1., 2. o ich nepriaznivých majetkových a sociálnych pomeroch žalobkyňa nepoprela, nenamietala pravdivosť ich tvrdení. Nebol preto daný dôvod vykonávať dokazovanie súdom prvej inštancie v uvedenom smere, ako ani ukladať žalovaným 1., 2. takúto povinnosť. Žalovaný 2. predložil v konaní potvrdenie o poberaní pomoci v hmotnej núdzi.

14. Podľa § 151 ods. 1 CSP skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné. Ustanoveniami § 149 až § 154 CSP malo dôjsť k prehĺbeniu sporovosti konania, s cieľom prispieť k zefektívneniu, zrýchleniu a zhospodáreniu sporového konania. Procesná pasivita strany sporu má za následok procesnú sankciu vo forme nespornosti nepopretých skutkových tvrdení protistrany. Preto odvolacia námiетка žalobkyne o nepreukázaní nepriaznivých majetkových pomerov žalovanej strany, nemala oporu v zistenom skutkovom stave, založenom na základe prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany (§ 149 CSP). Poukaz žalobkyne na potrebu objektívneho overovania tvrdení žalovaných, nemal oporu ani v článku 8 CSP, keďže Civilný sporový poriadok je založený na zásade kontradiktórnosti konania a preto povinnosťou súdu prvej inštancie bolo postupovať v súlade s prejednacou zásadou civilného sporového konania, v ktorom je súd limitovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu.

15. Odvolací súd preto podľa § 387 ods. 1 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej, tiež v časti o určenie neplatnosti zmluvného dojednania v článku I (IV.), v časti o určenie neplatnosti zmluvného dojednania v článku III bod 7 (V.), v časti lehoty plnenia uloženej povinnosti (II.) ako vecne správne potvrdil, keďže iné konkrétne odvolacie námiетки neboli vznesené.

16. Odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie aj v časti o náhrade trov konania. Ak mala strana konania úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí (§ 255 ods. 2 CSP). Aby čiastočný úspech založil nárok na čiastočnú náhradu trov konania, musí to byť prevažujúci úspech, teda aby po porovnaní procesnej úspešnosti oboch sporových strán zostala ešte suma opodstatňujúca záver o prevažujúcom úspechu jednej zo strán sporu. V prejednávanej veci nebol namietaný rozsah úspechu žalobkyne 41,5% a úspech žalovaných 58,5%. Pomer úspechu a neúspechu strán tak predstavoval 17% v prospech žalovaných 1., 2., ktorým vznikol nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí podľa § 262 ods. 2 CSP.

17. Vzhľadom k tomu, že žalovaní 1., 2. boli úspešní v odvolacom konaní, podľa § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 v spojení § 255 ods. 1 CSP, vznikol im nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Z dôvodu, že žalovaný 1. v odvolacom konaní ostal pasívny, do konania sa nezapojil (nevykonal žiaden procesný úkon) a náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnil, náhrada trov odvolacieho konania žalovanému 1. priznaná nebola (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo 14/2018). Žalovaný 2. sa v odvolacom konaní vyjadril, náhrada trov konania voči žalobkyni mu bola priznaná, v plnom rozsahu.

18. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.